

Usporedba osobnih aktivnosti određenog vremenskog perioda korištenjem tekstualnih i fotografskih priloga u kontekstu knjige

Kolar, Dora

Undergraduate thesis / Završni rad

2020

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University North / Sveučilište Sjever**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:122:762383>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-28**

Repository / Repozitorij:

[University North Digital Repository](#)

**Sveučilište
Sjever**

Završni rad br. 114/MED/2020

**Usporedba osobnih aktivnosti određenog vremenskog
perioda korištenjem tekstualnih i fotografskih priloga u
kontekstu knjige**

Dora Kolar, 2672/366

Koprivnica, rujan 2020. godine

**Sveučilište
Sjever**

Medijski dizajn

Završni rad br. 114/MED/2020

Usporedba osobnih aktivnosti određenog vremenskog perioda korištenjem tekstualnih i fotografskih priloga u kontekstu knjige

Student

Dora Kolar, 2672/336

Mentor

Igor Kuduz, doc. art.

Koprivnica, rujan 2020. godine

Prijava završnog rada

Definiranje teme završnog rada i povjerenstva

ODJEL	Odjel za umjetničke studije		
STUDIJ	preddiplomski sveučilišni studij Medijski dizajn		
PRISTUPNIK	Dora Kolar	MATIČNI BROJ	2672/336
DATUM	25.8.2020.	KOLEGIJ	Grafičko uređivanje
NASLOV RADA	Usporedba osobnih aktivnosti određenog vremenskog perioda korištenjem tekstualnih i fotografskih priloga u kontekstu knjige		
NASLOV RADA NA ENGL. JEZIKU	Comparison of personal activities of a certain period of time using textual and photographic content in the context of the book		
MENTOR	Igor Kuduz	ZVANJE	doc.art.
ČLANOVI POVJERENSTVA	1. doc.art. Niko Mihaljević, predsjednik 2. doc.art. Igor Kuduz, mentor 3. doc.art. Andro Giunio, član 4. doc.art. Iva Matija Bitanga, zamjenski član 5.		

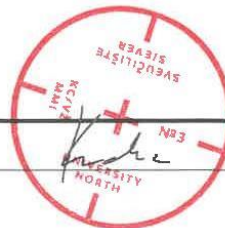
Zadatak završnog rada

BROJ	114/MD/2020
OPIS	U radu se uspoređuju osobne aktivnosti zabilježene fotografskim sadržajem iz arhive osobnog mobilnog uređaja i dnevnika vođenog u isto vrijeme. Sadržaji su prikazani i utjelovljeni u obliku knjige. Uspoređuju se fotografski sadržaji ove, 2020. godine, i fotografski sadržaji s istim datumom prošle, 2019. godine. Ovogodišnja svakodnevica uvelike se razlikuje od života koji smo poznavali do sada, što nije vidljivo iz tekstualnih zapisa, u kojima je cilj prikazati svakodnevni život. No, bitnu razliku čine fotografski sadržaji koji prikazuju razliku u svakodnevicu. Iako prikazano subjektivno, zajedno čine jedinstveni dokument vremena. U radu je potrebno: - Istražiti povijest srodnih knjiga umjetnika- Definirati i urediti narative knjige- Urednički koncipirati višeslojne narativne jezike- Osmisliti vizualni koncept i prijelom knjige

ZADATAK URUČEN

Mihaljević

POTPIS MENTORA

SVEUČILIŠTE
SJEVER

Predgovor

Ovaj rad nastao je pod nesvakidašnjim okolnostima. Situacija o kojoj smo samo mogli čitati ili gledati u serijama i filmovima koji opisuju, do sada nam, surrealne situacije. Nakon pojave pandemije izazvane koronavirusom (SARS-CoV-2) i svih posljedica koje je virus donio poput „lockdowna“, socijalne distance, nošenja maski... mnogi nisu znali kako se nositi s time. Svakodnevno zasipana vijestima koje se isključivo odnose na virus i kako on utječe na naš život, osjećaj straha valjalo je negdje i nekako izbaciti. Tako sam odlučila zapisivati što se zapravo događa u mom životu izbjegavajući koliko god je moguće pisati o pandemiji kako si ne bih dopustila da ona isključivo doista postane moj život. Događaji i unutarnja stanja kroz koje sam prolazila zapisani su u obliku dnevnika, a tome prilažem i fotografije o kojima ću pisati kasnije. Tako nastaje ovaj rad koji je zapravo svojevrsni dokument vremena. Ovim radom dokazala sam sama sebi da se ne kaže uzalud „Svako zlo za neko dobro.“

Sažetak

Pisanje dnevnika u 21. stoljeću u klasičnoj formi postala je rijetkost. Danas, u vrijeme sveopće digitalizacije i dijeljenja svih događaja putem društvenih mreža, korištenja mobilnog telefona u gotovo svim segmentima života, je li nam uopće potrebna takva vrsta fizičkog zapisa. Ako imamo mobilne uređaje s kamerama uz koje možemo zabilježiti gotovo svaki trenutak u kojem se nalazimo, koliko su nam potrebni i zapisi riječima. Iako postoji mišljenje da će digitalizacija vrlo brzo zamijeniti medije kao što su novine, magazini, knjige... Ovim radom pokušava se dokazati upravo suprotno. Uspoređuju se osobne aktivnosti za vrijeme trajanja koronavirusa koji je promijenio mnogo toga što smo smatrali normalnim. Ljudi su se počeli vraćati starim vrijednostima. Aktivnosti su zabilježene vođenjem pisanog dnevnika i fotografijama koje su uzete na isti datum, ali kroz različite godine. Zajedno čine dokument vremena koji je utjelovljen u obliku knjige.

Ključne riječi:

dnevnik, mobilna fotografija, knjiga, arhiviranje, ilustracija, prijelom

Popis korištenih kratica

p.n.e – prije nove ere

RPG – eng. RPG, Role Playing Games, igre igranja uloga

MPA – megapiksel, mjerna jedinica

DSLR – eng. digital single-lens reflex, digitalni refleksni fotoaparati sa zrcalom

mm – milimetar, mjerna jedinica

Sadržaj

1.	Uvod.....	1
2.	Dnevnik i njegova svrha	3
2.1.	Podjela dnevnika	3
2.1.1.	Osobni dnevnik	4
2.1.2.	Dnevnik snova.....	4
2.1.3.	Poslovni dnevnik	5
2.1.4.	Školski dnevnik	5
2.1.5.	Dnevnik o zdravlju	6
2.2.	Rezultati ankete	7
3.	Fotografija.....	8
3.1.	Analogna fotografija	8
3.2.	Digitalna fotografija	12
3.2.1.	Mobilna fotografija	15
4.	Praktični dio	17
4.1.	Stvaranje pisanog dijela	17
4.1.1.	Knjižica sa zapisima.....	17
4.1.2.	Prijepis teksta iz knjižice u digitalni oblik i njegovo oblikovanje na stranicama knjige	19
4.2.	Arhiviranje i stvaranje slikovnog sadržaja	20
4.3.	Unos boje i uzoraka na stranice knjige.....	21
4.3.1.	Ožujak	21
4.3.2.	Travanj	22
4.3.3.	Svibanj	23
4.4.	Korice knjige i knjižni blok.....	24
4.5.	Inspiracija za izradu knjige.....	25
5.	Zaključak.....	27
6.	Literatura.....	29
7.	Popis slika	31

1. Uvod

Još od prapovijesti ljudi pokušavaju ostaviti svoj trag. Otisak ruke u špilji Pech Merl savršen je primjer toga, iako vjerojatno nesvjesni koliki će to imati utjecaja na daljnji razvoj, upravo su to prvi pokazatelji prisutnosti i želje za ostavljanjem svog traga za buduće naraštaje. [1]

Slika 1. Otisak ruke iz špilje Pech Merl

Od špiljskih crteža koji prikazuju događanja u sličicama, do najranijih pisanih tragova kada su slikovni zapisi uspješno stilizirani i dovedeni na razinu gdje se kombinacijom znakova može opisati pojedini pojam. [2] Nakon što su ljudi shvatili mogućnosti pisanog traga, pisma, svijet se počeo mijenjati, tempo je postao drugačiji. Prvo pismo koje je označilo tu prekretnicu bilo je

Slika 2. Kupoprodajni ugovor iz Shuruppaka, klinasto pismo

sumersko klinasto pismo (cca 3400 p.n.e.). Pojava pisma uvelike je ubrzala ljudski napredak. Pismo se kroz stoljeća počinje koristiti sve veći broj ljudi. Ono više ne služi samo u religijske i trgovačke svrhe, počinje se opisivati sve. [3] Pojava pisma označila je novu eru u kojoj ljudski susret uživo polagano jenjava. Do danas se na svijetu razvilo na stotine pisama, koja se razlikuju vizualno, sistemom čitanja... No, najrasprostranjenije pismo kojim se zna koristiti gotovo pa sav civilizirani svijet jest latinica. Pismo koje se postepeno razvijalo od starih Rimljana do danas. Radi svoje jednostavnosti u pisanju i slaganju glasova (i širenja rimskog carstva) latinica se brzo proširila i postala jednim od glavnih pisama na europskom području. [2] Kroz stoljeća latinica se razvijala i prilagođavala, te ostala živa do danas, a mogućnosti gotovo beskrajne. Prilagođena za pisanje rukom, pomoću tiskarskih slogova i strojeva do pisaćih mašina, računala i mobitela. Iako ovo jest ukratko povijest pisma, ključno je za povezivanje s onime čega se moj rad tiče. Zapisivanje i potreba da nešto što je bitno ostane. To dakako ne bi bilo moguće bez pisma. Da Sumerani nisu imali potrebu napraviti zapis o tome tko je kome posudio što, kao dokaz, pitanje je bi li ljudi stoljećima kasnije zapisivali svoje svakodnevne dogodovštine u formi nazvanoj *dnevnik*. [4]

Leksikografski zavod Miroslav Krleža nudi nekoliko tumača riječi *dnevnik*. Prvi kaže da je to kronološko opisivanje događaja. Drugi govori o tome kako je dnevnik zapravo proizišao iz zapisa koje su vodili europski trgovci. Tako su s vremenom formu u kojoj se početak teksta označava datumom, a zatim slijede pojedinosti dana, preuzeli i ostali zapisujući pojedinosti iz privatnog života. [5] Tako je *dnevnik* dosegao razinu rutine. On postaje odraz onoga što mi sami jesmo, služi kao „ispušni ventil“ i pruža nam utjehu. Jedan primjer toga koliko je dnevnik zapravo slobodna forma zasigurno je zapis francuskog književnika Andréa Gidea koji je 13. studenog 1939. godine napisao „Ni najmanje želje da išta napišem u ovu bilježnicu“. [5] No, ipak, osobno najdraža definicija dnevnika jest ona iz rječnika B. Klaića iz 1958. godine koji kratko i jasno kaže da je *dijarij*, dnevnik, knjiga u koju se svaki dan upisuju doživljaji. [6]

2. Dnevnik i njegova svrha

Nastavljam temu načetu u uvodu, a to je da je dnevnik knjižica u koju se svaki dan nešto upisuje. Iako pojam dnevnika ljudi često usko povezuju sa svakodnevnim zapisivanjem subjektivne zbilje, onoga što možemo pročitati primjerice u dnevniku Anne Frank, svojevrsne autobiografije. Subjektivnost, iako bitan aspekt, nije uvijek glavni motiv jer svrhe u koje se upotrebljava dnevnik mogu biti zapravo veoma različite. Istraživanjem o tome što bi sve dnevnik mogao biti provedena je anketa u kojoj su ispitanici odgovarali na pitanja vezana uz vođenje dnevnika. Svrha dnevnika je kronološko zapisivanje zbivanja, zapažanja, događaja... to je ono što ga razlikuje od npr. bilješki, vremenski kontinuitet, označen dan za danom tako da se logično može pratiti vremenski tok. Po definiciji koja opisuje dnevnik kao moguće književno djelo, on spada u diskurzivni rod, odnosno spoj književnosti i znanosti, što je zapravo stvarno velik spektar mogućnosti. [7] Iako svrha dnevnika jest da ostane na nekoj privatnoj razini, ukoliko govorimo o osobnim dnevnicima, danas radi popularizacije dijeljenja privatnog života na društvenim mrežama, stvorile su se evoluirane vrste dnevnika u obliku npr. bloga, objave na Facebooku ili pak *Instagram storyja*.

2.1. Podjela dnevnika

Postoji mnogo vrsta dnevnika, no, ovdje ću spomenuti pet vrsta koje su najčešće navedene u anketi koju sam provela u razdoblju od 16. kolovoza 2020. do 19. kolovoza 2020. pomoću Google alata za provođenje anketa. Navedene vrste su:

1. *Osobni dnevnik (dnevnik svakodnevnih aktivnosti i događanja)*
2. *Dnevnik snova*
3. *Poslovni dnevnik*
4. *Školski dnevnik*
5. *Dnevnik o zdravlju*

Ispitanici su još naveli i ljubavni dnevnik, leksikon i Dungeons & Dragons dnevnik. No, ljubavni dnevnik većina zapravo ukomponira u dnevnik svakodnevnih aktivnosti, koji je ujedno i najosobniji. Leksikoni, oni koji su popularni za ispunjavanje u osnovnim školama s hrpom pitanja za vršnjake, zapravo i nisu vrsta dnevnika, ali su svakako zanimljivi retrospektivni zapisi. Dungeons & Dragons dnevnicima spadaju u posve drugu skupinu dnevnika koja ima svoju

strategiju i pravila, te bi se za objašnjavanje cjelokupnog RPG sistema i vođenja dnevnika u te svrhe valjalo posvetiti više vremena na istraživanje i obraditi kao potpuno zasebnu temu.

Također mnogo ispitanika izjasnilo se da koristi, ili je u jednom trenutku u životu koristilo, više vrsti dnevnika ovisno o životnim potrebama.

2.1.1. Osobni dnevnik

Ova vrsta zasigurno je jedna od najpoznatijih vrsta dnevnika koja postoji. Dnevnik u koji zapravo možemo zapisivati sve. Imamo mogućnost izraziti sve svoje osjećaje, misli, sve ono što smo toga dana prošli, biti iskreni i otvoreni jer znamo da pišemo „za dušu“. Ujedno to je najsubjektivnija vrsta dnevnika koja se može voditi. Potiče osobu da na taj način vodi razgovor sama sa sobom, a na taj način ponekad je i lakše riješiti neke probleme. Osoba se može osvrnuti na taj datum prošlih godina i vidjeti je li i kako je napredovala u životu i slično.[8] Ovoj vrsti uglavnom nije namjena da bude javna, no, danas možemo svjedočiti evoluiranim osobnim dnevnicima, suvremenim dnevnicima. Osobe postaju otvorenije putem interneta, izrađuju blogove na koje mogu anonimno pisati dnevnik, a da je dostupan javnosti, dostupan feedbacku, odnosno, povratnoj informaciji. Internet ostavlja bezbroj mogućnosti za poboljšanje ovakvog iskustva; snimanje vlogova, dodavanje fotografija... dnevnik tako više nije prikovan isključivo za bijele stranice bilježnice. Veliki broj današnjih influencera, vjerojatno ni ne razmišljajući o tome, na dnevnoj bazi dijeli informacije koje u konačnici čine jedan veoma osoban zapis.[9]

2.1.2. Dnevnik snova

U provedenoj anketi 12 od 56 ispitanika izjasnilo se da je vodilo ili vodi dnevnik snova. Dnevnik snova, skraćeno *Sanovnik*, vrsta je dnevnika u koju se zapisuju snovi. Osobe koje vode takvu vrstu dnevnika najčešće zapisuju doživljaje iz sna nakon što se probude, bilo to usred noći ili ujutro. Neke osobe ne vode taj dnevnik tako da upisuju snove u bilježnicu, već pored kreveta drže diktafon ili mobitel gdje mogu samo uključiti snimanje zvuka i na taj način zabilježiti snove. Kroz povijest snovi su bili različito stigmatizirani. Austrijski neurolog Sigmund Freud, smatrao ih je veoma bitnima, pogotovo za njegova kasnija istraživanja koja se tiču psihoanalize. Freud je tako napisao knjigu „*Tumačenje snova*“. No, Freud snove smatra izvorom nesvjesne ljudske požude. Za razliku od Freuda, mlađi kolega C. G. Jung smatrao je da u snovima postoji

nešto više, te je tako gradio svoja istraživanja na idejama da čovjekova podsvijest progovara kroz snove, te da se svakoj osobi treba posebno posvetiti, jer bez obzira što postoje neki predlošci, svaka osoba je drugačija pa tako valja i postupati. [8, 10] Danas na internetu možemo naći razne tumače snova, neki od njih često potiču iz narode baštine, ali uglavnom su odgovori po simbolima unificirani. Ako želimo saznati što bi zaista mogli značiti, pisanje dnevnika snova upravo je ono što bi nam moglo pomoći u tome. Pokušati svaki dan zapisati što smo sanjali i kroz neko vrijeme, uz proučavanje literature, sagledati situaciju. Neki ljudi zapisuju snove kako bi ih iduće noći mogli nastaviti ili kako bi im snovi bili izraženiji. [11]

2.1.3. Poslovni dnevnik

Svrha poslovnog dnevnika je da se evidentiraju procesi i stanja radnog okruženja u nekom poslovanju. Dnevnici su to koji mogu evidentirati opće stanje u kojem se nalazi npr. oprema i strojevi, tako da se može voditi uredna evidencija ukoliko se nešto pokvarilo i slično. Poslovni dnevnici mogu bilježiti i proces napretka nekog djelatnika, a dnevnik može voditi i sama osoba radi bolje organizacije i boljeg pregleda u radnom procesu. [12] Jedan od primjera poslovnog dnevnika je onaj koji se vodi za zrakoplovno tehničko osoblje. Ukoliko dođe do udesa voditelj tehničkog osoblja može se osvrnuti na evidenciju, odnosno poslovni dnevnik, u kojem se vodi opće psihofizičko stanje zaposlenika, te je li to moglo ikako utjecati na moguću grešku u procesu. Temperatura, stres, radno opterećenje, fizičko opterećenje... sve se to evidentira u poslovni dnevnik, a to je jedan od primjera koji dokazuju da je vođenje poslovnog dnevnika iznimno važna i dobra praksa.

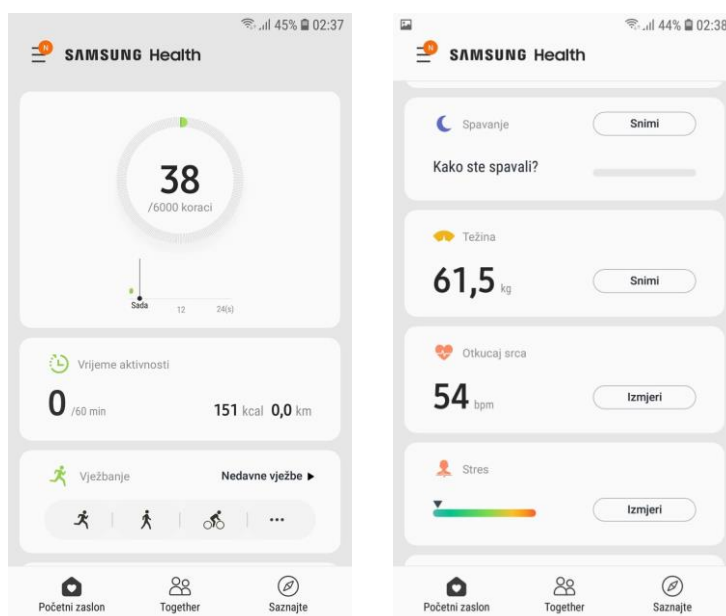
2.1.4. Školski dnevnik

Pisanje školskog dnevnika danas više nije toliko popularno u hrvatskoj, no, nekada je to bila nezaobilazna sastavnica obrazovnog sustava. Školski dnevnik služio je učenicima, odnosno njihovim predavačima kao pregled rada. U taj dnevnik učenici upisuju koje gradivo su obrađivali taj dan samostalno, zabilješke o tome, osobni osvrt i slično. [12] Iako se možda čini kao tlaka, takvi dnevnici dobar su poticaj učenicima da zapravo počnu samostalno, u svoje slobodno vrijeme, širiti svoja znanja. Danas postoji svojevrsni trend u mladim osoba koji potiče kreativnost

pri izradi ovakve vrste dnevnika. Takvim pristupom se također potiče mlade osobe da se uče organizaciji podataka i praktičnom razmišljanju. Jedna od metoda koja potiče takvu vrstu vođenja dnevnika je takozvani „*Bullet journal*“, odnosno ciljano vođenje dnevnika gdje bitnu ulogu igra estetika, jer se smatra da ono što lijepo izgleda ujedno olakšava pamćenje. U posljednjih nekoliko godina ta se tehnika pokazala izuzetno popularnom i uspješnom te se tom metodom osobe ne bave samo u svrhu školskih, već dnevnika općenito. [13]

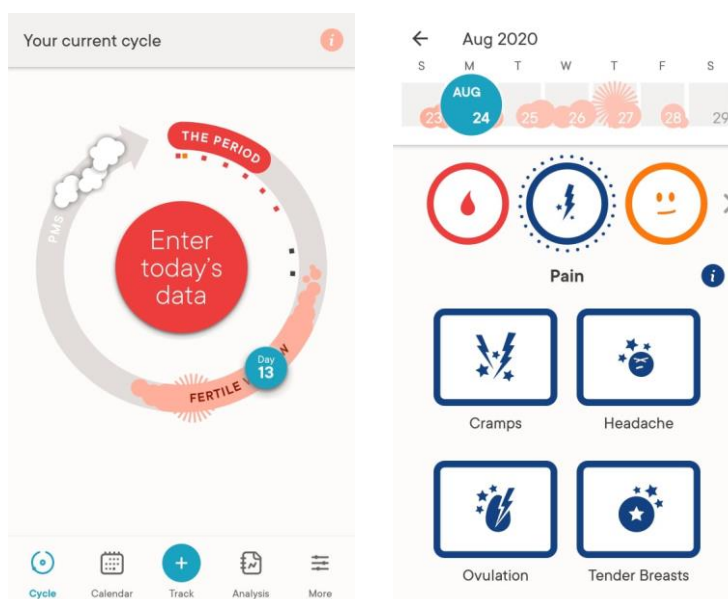
2.1.5. Dnevnik o zdravlju

Mnogo je razloga zbog kojih ljudi počnu voditi dnevnik o zdravlju. Ono što je bitno je to da pomoću toga dnevnika pratimo svoje zdravlje i kako se odnosimo prema njemu (ishrana, tjelovježba...). Nekim ljudima doktori savjetuju da vode dnevnik o npr. tlaku kako bi se kasnije lakše ustanovila klinička slika. Drugi ljudi vode ovu vrstu dnevnika jer se primjerice bave sportom, pa je isto tako bitno voditi zapise ove vrste kako bi se uredno držao pregled svih potrebnih informacija. [12] U današnje vrijeme digitalizacije postoje i mnoge mobilne aplikacije koje omogućavaju svakodnevno praćenje i vođenje tih podataka. Jedna od poznatijih je *Samsung Health*. Dakle, aplikacija koja, osim što broji korake tokom hodanja, pruža mogućnosti za mjerenje stresa (ukoliko imate pametni telefon a senzorom), upisivanje tjelesne težine, koliko ste vode popili taj dan, kave, hrane, količina spavanja... [14]

Slika 3. Izgled aplikacije Samsung Health

Još jedna vrlo bitna vrsta dnevnika o zdravlju je menstrualni dnevnik u koji žene svakog mjeseca upisuju podatke kao što su početak i kraj menstruacije, ovulacija, seksualna aktivnost... Naravno, danas postoje i za to aplikacije koje su napravljene tako da nakon nekoliko unosa sami izračunavaju kada bi se trebala desiti sljedeća menstruacija i ostali dijelovi ciklusa. Moguće je dodati osobne bilješke u slučaju potrebe. Jedna od takvih aplikacija zove se *Clue*. Ta aplikacija nudi mnogo opcija za praćenje ciklusa, a osim toga postoji i velika online zajednica preko koje se mogu dijeliti zapisi, tražiti savjet i još mnogo toga. [15]

Slika 4. Izgled aplikacije Clue

2.2. Rezultati ankete

U svrhu ovog završnog rada provela sam anketu u kojoj su ispitanici odgovarali na pitanja vezana uz vođenje dnevnika. Anketa je bila otvorena za javnost od 26. do 30. kolovoza, a sudjelovalo je 56 ispitanika u razdoblju od 18. do 72. godine života. Anketa je provedena pomoću alata Google Obrasci. Samo 2 ispitanika izjasnilo se da nisu nikada vodili ikakvu vrstu dnevnika. Ostatak se izjasnio kako su vodili prethodno navedene vrste dnevnika. Gotovo pa 60% ispitanika smatra dnevnik bitnim i da bi bilo korisno voditi ga. Većina ispitanika izjasnila se kako im čitanje starih osobnih dnevnika izaziva pozitivne osjećaje, a gotovo 75% ispitanika smatra da je dnevnik svakako jedan vrijedan dokument vremena.

3. Fotografija

Sama riječ *fotografija* dolazi od grčke riječi *phos/photos*, što znači svjetlo, i riječi *grapho* što znači pisati [6], a prijevod toga značio bi „*pisati svjetlom*“. Ovaj naziv savršeno opisuje ono što fotografija u suštini zapravo jest, zabilježavanje prizora pomoću svjetlosti na neki fotoosjetljivi materijal.

Ljudi su još od davnih dana imali potrebu zabilježiti trenutke i zbilju. Kao što sam navela u uvodu, sve je počelo od spiljskih crteža, pa se to kasnije najviše očitava kroz umjetnost gdje su slikari kroz stoljeća razvijali vještine i na koncu došli do nevjerojatnih rezultata, pogotovo ako govorimo o hiperrealizmu gdje je vjerodostojnost prikaza u usporedbi sa stvarnim motivom nevjerovatna. [16] No, pojava fotografije označila je potpuno novo razdoblje bilježenja zbilje. Danas fotografiju dijelimo na analognu i digitalnu. Analogna fotografija, koja je ujedno i prva verzija fotografskog zapisa, nastaje tako da se prizor zabilježi na fotografski film. Digitalna fotografija, danas nezamjenjiva, bilježi se u digitalnom obliku. Iako je analogna fotografija starija, te se u jednom trenutku činilo da će je digitalna fotografija u potpunosti zamijeniti, ona i dalje uživa popularnost radi nepredvidivosti.

3.1. Analogna fotografija

Prva fotografija koja je ikada napravljena, a da je zapis uspio ostati trajan, bila je fotografija francuskog izumitelja Joseph Niecephorea Niepcea. Fotografija prikazuje pogled kroz njegov prozor. Za to mu je kao prvo bila potrebna *camera obscura* ili *tamna komora*. Camera obscura je u principu kutija s malenom rupicom na sredini jedne stranice kroz koju prolazi svjetlost. Kada svjetlost prođe kroz tu rupicu slika izvana se tako pojavi na suprotnoj stranici kutije, ali naopačke. Smatra se da su ljudi u prehistoriji bili upoznati s camerom obscurom. Naime, kako su oni bili u spiljama, a na ulaz su vjerojatno objesili kože životinja koje bi imale sitne rupice od uboda ili čega već, kroz te rupice je mogla proći svjetlost, a onda bi se na zidu ocrtale slike vanjskog svijeta. Naravno, oni to vjerojatno nisu razumjeli, ali moguće je da je to potaknulo razvitak spiljskih crteža. Kutija mora biti u potpunosti zaštićena od bilo kakvog drugog izvora svjetlosti kako bi se slika mogla vidjeti. Cameru obscuru koristili su mnogi umjetnici prije koji su pomoću nje lakše oslikavali npr. pejzaže. S godinama kutiji su dodavana svojstva za

poboljšanje primjene, pa je tako dodana i bikonveksna leća kako bi se ispravile nepravilnosti. No, Niepce je otišao korak dalje. Godine 1825. uspio je tu sliku zadržati na ploči koju je stavio na mjesto gdje unutar kutije pada svjetlost, a prethodno je na ploču nanio bitumen. Ekspozicija je trajala 8 sati. Tako je nastala prva fotografija koja se može vidjeti na slici 5, a proces je nazvao *heliografija*. [17]

Slika 5. Pogled kroz prozor, Niecephore Niepce

Niepceov uspjeh, iako procesom dug, bio je odličan temelj i ulio je nadu za daljnje razvijanje fotografije. Nakon njega mnogo znanstvenika i umjetnika krenulo je u pohod otkrivanja ovog novog medija. Za primjer možemo navesti dagerotipiju Luisa Daguerra koja je bila prvi pomak ka fiksiranoj fotografiji. Nakon njega slijedi Henry Fox Talbot koji je razvio prve negative, proces pod nazivom kalotipija. Kolodijski ili mokri postupak kojeg je izumio Frederick Scott Archer, do ambrotipije, ferotipije... [17]

Slika 6 Primjer portreta dobivenog kolodijским postupkom

Od tada razvoj fotografije i fotografskih tehnika rapidno je napredovao. Sakupljanjem postojećih znanja o fotografiji, kako koji materijal reagira na svjetlost, o mehanici... uvelike je pomoglo da fotografija postane dostupnija. Fotoaparati su se postupno smanjivali. Više nije bilo potrebno držati ih u zatvorenoj prostoriji. Razvila se dokumentarna fotografija. Fotografira se apsolutno sve, od portreta do ulične fotografije i krajolika.

Veliki iskorak napravio je Amerikanac George Eastman kasnih osamdesetih godina devetnaestog stoljeća, a čije ime proizvoda je poznato i danas – *Kodak*. Danas ime Kodak usko povezujemo s fotografskim filmom kojeg koristimo u analognim fotoaparatima. No, sve je započelo tako da je on 1888. godine lansirao fotoaparat koji je bio namijenjen za masovnu proizvodnju. Fotografije su bile snimljene na filmsku traku, odnosno roll film. Bio je veoma praktičan, a posebnost je još bila ta što korisnici nisu morali samo razvijati film, već su aparat vratili proizvođaču koji bi razvio fotografije, aparat ponovno napunio filmom i vratio ga korisniku zajedno s fotografijama. Potražnja za malim fotoaparatima i ovim načinom razvijanja postala je sve veća jer je to omogućilo da doslovno bilo tko može fotografirati. Nisu bila potrebna posebna i prezahtjevna znanja. [17]

Kasnije su se razvili fotoaparati koji su poznati i koji se koriste i dan danas, pošto je analogna fotografija doživjela svoj preporod iako su neki smatrali da će je digitalna fotografija u potpunosti zamijeniti. Prvi takav primjer je njemački fotoaparat Leica, sovjetski Zenit i Smena, švedski Hasselblad, japanska Minolta, Yashica, Nikon i Canon, američki Polaroid... Ima ih još mnogo, no, po ovome se može zaključiti da nema kutka na zemlji koji se nije pokušao napraviti svoju verziju sprave koja zaustavlja vrijeme.

Slika 7 Leica I, 1925

Slika 8.1. i 8.2. Primjeri Kodak filmova, nekada i danas

Mnogi prethodno navedeni proizvođači nisu posustali pri pojavi digitalne fotografije, već su evoluirali te su danas veoma popularni. Trend koji je počeo jačati krajem 2010-ih je upravo povratak analogne fotografije i to kod mlađe populacije. Iako danas postoje razna čuda u digitalnoj fotografiji, analogna fotografija i rezultati koji su dobiveni imaju svoj šarm. Za razliku od digitalne fotografije koju možemo odmah vidjeti, analogna treba proći čitav proces izrade da bi u konačnici vidjeli rezultate, iščekivanje i neprocjenjiv osjećaj kada nakon mnogo pokušaja fotografije uspiju. Mnogi tvrde da digitalna fotografija nikada neće imati ono nešto, gotovo pa dušu, kao što ima analogna fotografija. Spominje se i mogući problem koji uvelike razlikuje analognu i digitalnu fotografiju, a to je da analogna fotografija jednom kad je izrađena u fizičkom obliku uz dobro čuvanje može trajati dugo, te se, ukoliko je film spremljen, mogu ponovno izraditi. Dok su digitalne fotografije, koje su u većini digitalno spremljene osuđene na mjesto pohrane i programe koji ih mogu čitati. [18]

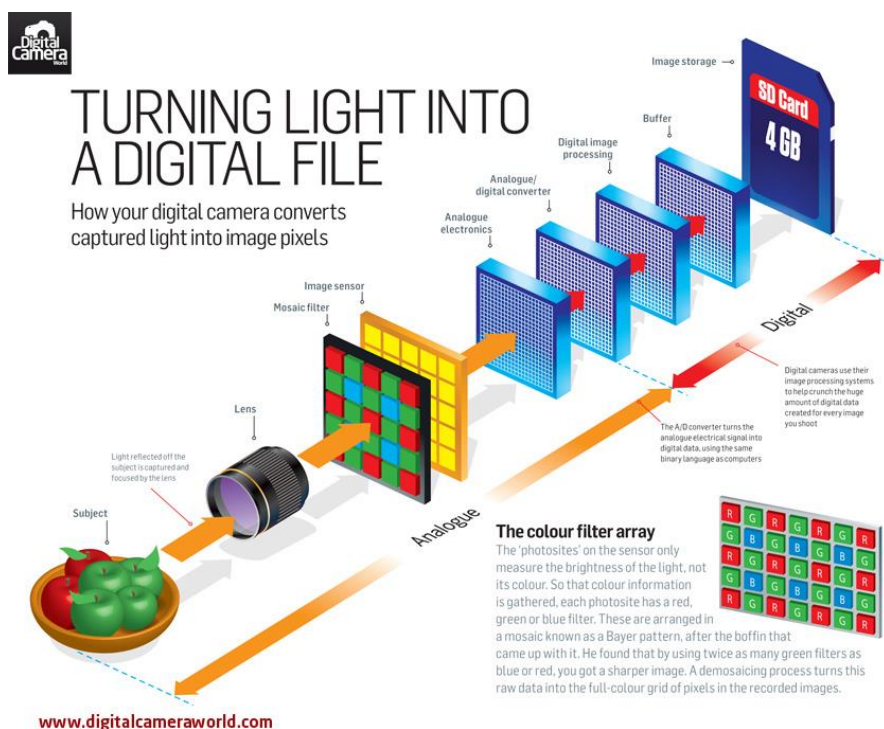

Slika 9. Primjer polaroid fotoaparata koji je danas veoma popularan

3.2. Digitalna fotografija

Digitalna fotografija unijela je velike promjene u naš svakodnevni život. Ne samo da je tako postala dostupna apsolutno svima koji posjeduju neki uređaj s digitalnom kamerom (fotoaparati, mobiteli, tableti, laptopi...), već su i mogućnosti obrade gotovo pa beskonačne. [19]

Digitalna fotografija kao novitet donijela je korisniku mogućnosti koje su promijenile zapravo čitavu industriju. Digitalnom fotoaparatu nije potrebna fotografska filmska traka. S tim se nije maknulo samo ograničenje broja fotografija koja se nalazi na filmu, u digitalnoj fotografiji moguće je odmah vidjeti fotografiju. Nema kemijskih procesa kojima se slika mora izlagati da bi bila vidljiva, već se memorija fotoaparata prenese na računalo i rezultati su vidljivi, premda danas ne postoji aparat koji već nema i sam na poleđini maleni ekran preko kojeg se prikazuje fotografija. Ono što razlikuje digitalnu od analogne fotografije je upravo to; način prijenosa i tehnike. Digitalna fotografija ne koristi zrnca filma, već piksele. Piksel je mala točkica, odnosno, najmanja jedinica koja čini prikazanu digitalnu sliku. Slika je prikazana pomoću RGB sustava boja. RGB stoji za red (crvena), green (zelena) i blue (plava). Kombinacijom tih boja preko piksela u konačnici dobivamo cjelovitu sliku.

Slika 10. Slikovni opis dobivanja digitalna fotografije

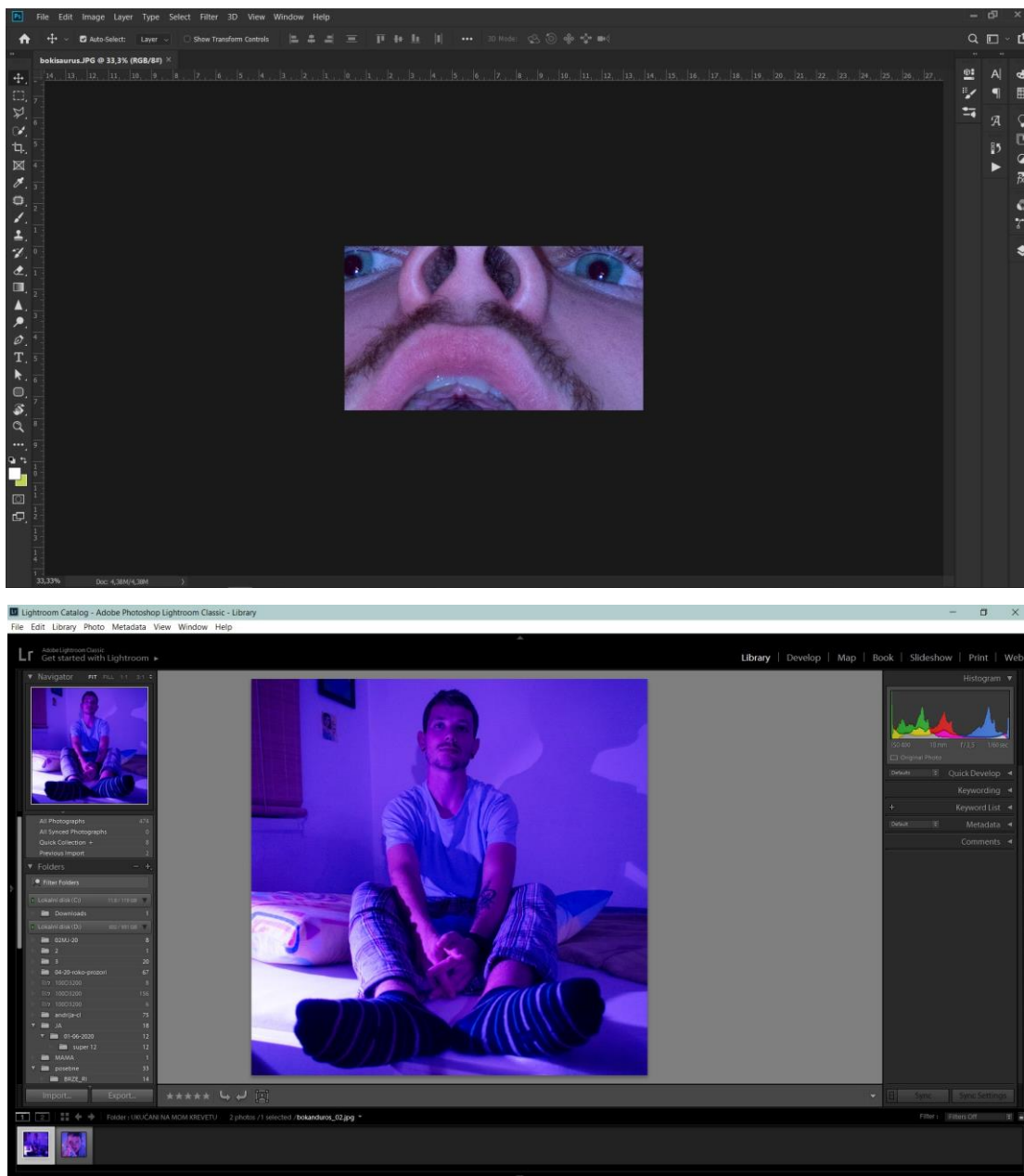
Dakle, za razliku od analogne fotografije koja koristi nasumično razbacana zrna nakon čijeg postupka razvijanja se dobiva fotografija, digitalna koristi pravilno raspoređene piksele te se memorija ne sprema na filmove, već se pohranjuje preko digitalne memorije. Pod digitalnom memorijom smatramo, danas već naveliko poznate, memorijske kartice. Njihov kapacitet memorije povećavao se s godinama, od nekoliko megabajta pa sve do nekoliko gigabajta. Također smanjila se i veličina kartice. One su danas toliko malene, usporedive s veličinom nokta. [19] Također danas više gotovo pa i da nije potrebno koristiti čitače kartica, zato što većina uređaja (laptopi, tableti, stolna računala) već imaju integriran utor za učitavanje takvih kartica.

Slika 11. Primjeri memorijskih kartica

Tako možemo zaključiti da je digitalna fotografiju jedan sastavni dio današnjeg načina života, implementirana u gotovo pa svaki segment prikaza. Kako je fotografija digitalna, ona se može umnožiti bezbroj puta, te ako to radimo ispravno, ne gubi na ikakvoj kvaliteti, a može se ponovno koristiti mnogo puta. Još jedna bitna komponenta koja odlikuje digitalnu fotografiju jest veličina same fotografije. Ako je fotografije dobre rezolucije, takvu fotografiju možemo smjestiti na velike formate koji mogu prekriti i čitavu zgradu. Rezolucija se izražava u mega pikselima (MPA), odnosno, milijunima piksela.[20] Digitalna fotografija također nam ostavlja i velike mogućnosti manipulacije. Moguće je urediti fotografiju, naknadno je doraditi ako nismo zadovoljni s prvobitnim stanjem ili jednostavno jer želimo dodati nekakav element, iskoristiti samo dio te fotografije i slično. Za takav postupak potrebno je koristiti programe koji su specijalizirani za manipulaciju fotografijom. Najpoznatiji takav program danas je Adobe Photoshop. To je rasterski program koji može učitati sve dostupne formate fotografija (.jpg, .tif, .png...) i njima manipulirati. Pomoću Photoshopa možemo mijenjati gotovo sve na fotografiji; veličinu, boju, format... Nije kompliciran za korištenje, a posao olakšava i velik broj alata za obradu fotografije. [21] Uz Photoshop popularan je još jedan Adobe program za uređenje

fotografija, a to je Lightroom. Za razliku od Photoshopa u kojemu se uređuje fotografija po fotografiju, Lightroom je napravljen tako da može baratati velikom količinom fotografija odjednom. No, taj program koristi se većinom za uređivanje boje i formata slike, nema mogućnosti, poput Photoshopa, da se u potpunosti manipulira fotografijom. [22]

Slika 12.1 i 12.2 Photoshop i Lightroom sučelje

Kako bismo napravili digitalnu fotografiju više nije potrebno imati poseban fotoapararat, digitalna kamera nalazi se na gotovo svim uređajima koje danas koristimo; mobitel, laptop, tablet... Radi toga svatko je u mogućnosti biti fotograf i zabilježiti zbilju koja ga okružuje.

3.2.1. Mobilna fotografija

Pojam mobilne fotografije označava fotografije koje su nastale fotografiranjem pomoću mobilnih telefona, odnosno, mobitela. Nezamislivo je danas posjedovati mobitel koji ne sadrži kameru, otići negdje i ne imati mogućnost zabilježiti trenutak tako da iz džepa samo izvučemo uređaj i fotografiramo nešto što nam je zanimljivo, a da pritom istu ne možemo poslati nekome.

Mobilna fotografija pojavila se prvi puta prije dvadeset godina, točnije u studenom 2000. godine. Bio je to mali japanski mobitel s antenom J-Phone J-SH04 koji je na svojoj poledini imao integriranu malu kameru od tek 0.11 MPA. [23]

Slike 13..1 i 13.2. J-Phone J-SH04 i prikaz fotografije uslikane uređajem

S današnjeg stajališta to je veoma mala kvaliteta fotografije, ali pojava jednog takvog uređaja bila je veoma bitna za daljnji razvitak. Iako je mobilna fotografija podvrsta digitalne fotografije, neki pojedinci su i dalje skeptični, odnosno, smatraju da mobilna fotografija nikada neće biti kao ona fotografirana naprimjer DSLR fotoaparatom. Jasno da postoje razlike, jer ipak, mobitel nema toliko kompleksan sustav koliko fotoaparat, ali danas se velike kompanije gotovo pa natječu tko će napraviti što bolju mobilnu kameru. Rezultati su stvarno začuđujući. Valja spomenuti to da ne samo da su mobilne kamere danas veoma razvijene, već i ako se korisnik dovoljno informira o mogućnostima koje pružaju, razlika između fotoaparata i mobilne fotografije bit će gotovo pa neprimjetna. U posljednjih nekoliko godina počeli su se razvijati mobilni uređaji s nekoliko integriranih kamera. Pritom se ne misli na prednju i stražnju kameru (što je također postalo ustaljeno pravilo), već na nekoliko kamera na poledini mobitela od kojih svaka ima svoju funkciju kako bi fotografiranje mobitelom moglo pružiti što bolje korisničko iskustvo. Primjerice prva je standardna, druga širokokutna, a treća ima mogućnosti velikog zooma. [24] Za nekoga tko smatra da nema potrebe za sobom nositi fotoaparat koji zauzima

mjestu, teži je i treba ipak imati neko predznanje kako bi se dobili dobri rezultati, ovakav mobitel je savršen. Stane u džep, uz to imaju i pristup aplikacijama preko kojih mogu odmah urediti i objaviti fotografiju. Dakle, mobilna fotografija približila je mogućnost dijeljenja trenutaka fotografijom i pričanje priča istim putem svima. Iako ima onih koji nisu pobornici takvog stila, to polako postaje način života. [25] Takav „jednostavan“ način fotografiranja dovodi nas i do sljedeće nezaobilazne stavke današnjice, a to je da je svima pružena da budu stvaratelji sadržaja i krojenja stvarnosti, odnosno javlja se pokret javnog foto žurnalizma. Pritom se ne misli samo na novinsku fotografiju, koja je dakako uvelike obogatila mnoge priče. Govorimo o priči malog čovjeka. Godina 2020. veoma je značajna po tom pitanju. Jasno, i prije su ljudi dijelili priče putem društvenih mreža i svjedočanstva, ali ove godine uz sve nepogode koje su pogodile svijet, uloga mobilne fotografije i videa nikada do sada nije bila bitnija. Osim pandemije koja je izbila početkom godine, diljem svijeta počeli su izbijati građanski prosvjedi u kojima se sukobljavaju vlasti s građanima. Kaže se da povijest pišu pobjednici, no, mogli bismo reći da danas to nije slučaj i to upravo radi mogućnosti već navedene mobilne fotografije. Nema tko tim putem nije svjedočio nepravdama diljem Amerike, počevši od brutalne smrti Georgea Floyd, pa sve do onoga što je uslijedilo. Građani, obični ljudi i stvarni svjedoci imaju mogućnost pokazati svijetu što se doista događa, što je veoma bitno. [26] Ne moramo niti otići toliko daleko, nedavne fotografije koje prikazuju koliko su se očistili venecijanski kanali radi smanjenja prometa turista i brodova radi koronavirusa, fotografije i snimke kitova u Jadranskom moru... Sve svjedočanstva prvenstveno običnih ljudi koji su se našli na pravom mjestu u pravo vrijeme i imali taj mali uređaj sa sobom i s dokazom posvjedočili prizore. Koliko god neki pokušavali zažmiriti na tu činjenicu, fotografija je postala dio svakodnevice. Zapravo ona je postala novi način praćenja događaja i zbivanja, a isto tako ona je postala jedan od najbitnijih, najpristupačnijih i najrasprostranjenijih načina dokumentiranja vremena.

4. Praktični dio

U ovom dijelu detaljnije ću opisati proces i praktični dio ovog završnog rada. Radi pojave koronavirusa, koji je munjevito ušao u naš život, rodila se ideja o tome kako bi zanimljivo bilo zabilježiti taj period. Konačni rezultat prikazan je u kontekstu knjige, a sastoji se od dva dijela; pisanog i slikovnog. Knjigu sam nazvala „D 57“. Slovo „D“ označava riječ *dijarij*, što znači dnevnik, odnosno, knjižica u koju se svaki dan nešto zapisuje, a „57“ označava broj dana koji sam provela za vrijeme trajanja zabrane kretanja van mjesta prebivališta. Knjiga je podijeljena na tri poglavlja; Ožujak, Travanj i Svibanj. Konačna knjiga je formata 148x200 mm. Odabrala sam taj format radi količine teksta kojim sam baratala, smatram da bi za tu malu količinu teksta veći format bio bespotrebno glomazan. Ovako, u drugu ruku zadržava veličinu, praktičnost i oblik prihvatljiv i logičan za formu dnevnik. Literaturu koju sam koristila kao pomoć pri stvaranju knjige je „*Tipografski priručnik*“ Franje Mesaroša i „*Elementi tipografskog stila*“ Roberta Bringhursta.

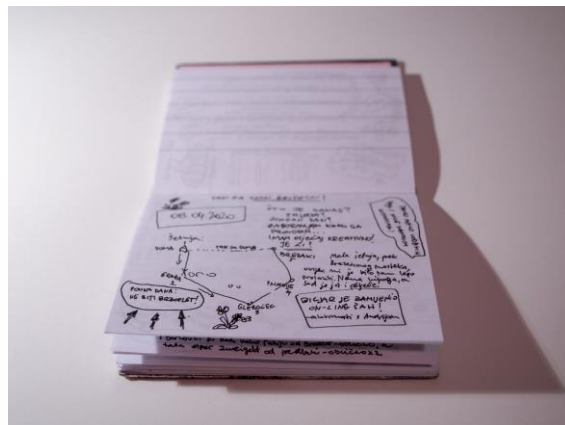
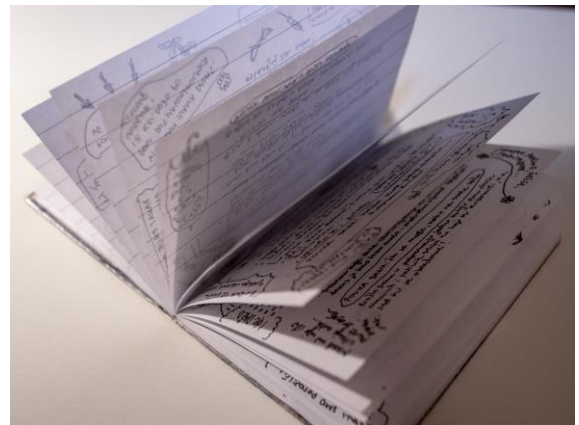
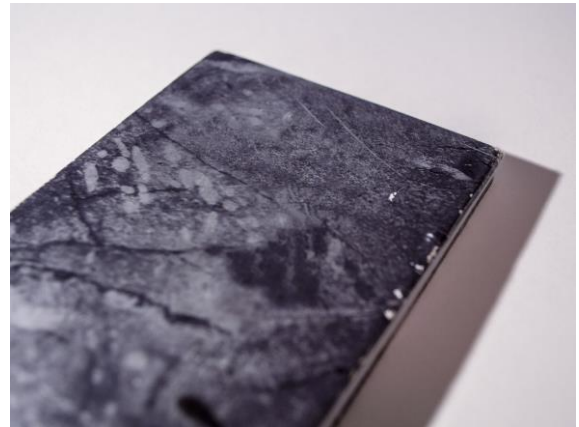
4.1. Stvaranje pisanog dijela

Pisani dio napisan je u obliku dnevnika. Pisanje dnevnika započelo je prvog dana proglašenja zabrane kretanja unutar mjesta prebivališta ili kako se to nazvalo u narodu „*karantena*“. Datum početka karantene bio je 15. ožujka 2020. godine. Relativno hladno razdoblje, svi preplašeni. No, spontano krenuvši u to, bilježila sam zapravo samo ono što se tiče mog života toga dana, bez informacija koje će tako i tako biti upisane u korice udžbenika iz povijesti. Ovo je moj osvrt na taj period koji je ukupno trajao 57 dana, a završio 10. svibnja 2020. godine.

4.1.1. Knjižica sa zapisima

Knjižica u koju sam počela zapisivati datume, događaje i često crtala sličice bila je malog formata, 7,5x10,5 centimetara, ručno izrađena. Taj format nije ostavljao previše prostora za duge i detaljne zapise. Valjalo je upisati ono najbitnije, najkraći mogući osvrt, a opet bilo je bitno da sadrži sve. U početku to su bili stvarno kratki zapisi, no, s vremenom se razvio stil pisanja i zapisivanja događaja koji je, subjektivno gledano, imao više smisla i bio uredniji pregled događaja. Ilustracija je također postala gotovo pa neizostavan dio te knjižice pomoću koje se upotpunio prikaz, razigrala stranica i udahнула duša samom zapisu. Ponekad sam ilustraciju

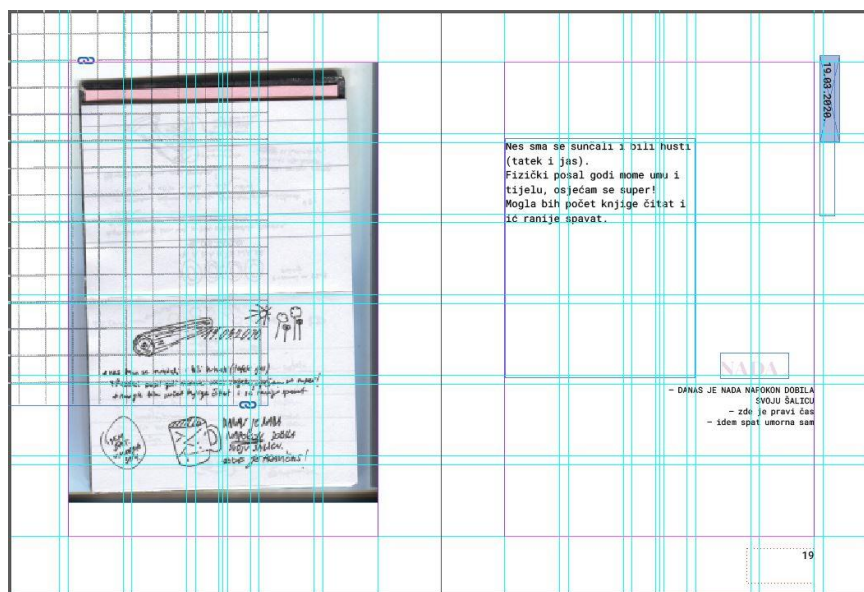
dodala čisto iz dekorativnih razloga, a ponekad bi one sadržale mape puta šetanja, brzinske portrete osoba, autoportrete... Ono što sam u tom trenutku imala potrebu prikazati ne samo riječima, već i slikom. Nešto kratko nakon početka zapisivanja na dno stranice umetnuta je „Pouka dana“. Pouka dana je upravo to; pouka toga dana, nešto što bi valjalo zapamtiti za budućnost, za lakši život. Kasnije se naravno ispostavilo da je to i veoma dobar detalj na stranicama knjige koji pridodaje dinamici stranice.

Slike 14.1.,14.2.,14.3.,14.4. i 14.5. Prikazi knjižice zapisa

4.1.2. Prijepis teksta iz knjižice u digitalni oblik i njegovo oblikovanje na stranicama knjige

Nakon završenog perioda karantene, valjalo je prebaciti tekst iz knjižice u digitalni oblik. Tekstovi su prepisani u programu Adobe InDesign radi lakšeg razvrstavanja dana i lakše kasnije manipulacije tekstem. Kada je tekst bio u potpunosti i pregledano prepisan, s jasno razdvojenim datumom, glavnim tekstom, poukom dana i natuknicama krenula sam smještati taj tekst na prave stranice buduće knjige. Korištena je mreža konstrukcije 5x6, koja mi je uvelike koristila pri smještanju teksta i slika unutar stranice.

Slika 15. Prikaz mreže konstrukcije korištene na stranici s tekstem

Font koji sam koristila za glavni dio teksta i natuknice je Roboto Mono, Regular i Medium, za tekst pouke dana i naglaske Playfair Display, rezove Extra Bold i Black Italic, a font koji sam koristila na početku novog poglavlja za označavanje mjeseca i „Pouku dana“ je Syne, rezovi Bold i Extra Bold. Spoj ove tri vrste fonta, odnosno, monospace, sans serif i serif stvara odličnu dinamiku, a uz to međusobno izgledaju veoma skladno. Sav tekst nalazi se na desnim stranicama knjige.

Datum dana smješten je u gornji desni kut, zakrenut za 90°. Oznaka datuma služi kao markacija, snalaženje u na stranicama, a u tome pomaže i boja u pozadini koju ću pojasniti kasnije.

Glavni tekst smješten je s početkom u lijevi gornji dio stranice. Ponekad mu se dodaje naslov koji je smješten na sam vrh stranice. Nešto niže, s desne strane, smještene su dodatne bilješke koje su sinkopirane u odnosu na prored glavnog teksta, tako da ne odskače, izgleda skladno i pripadajuće toj cjelini.

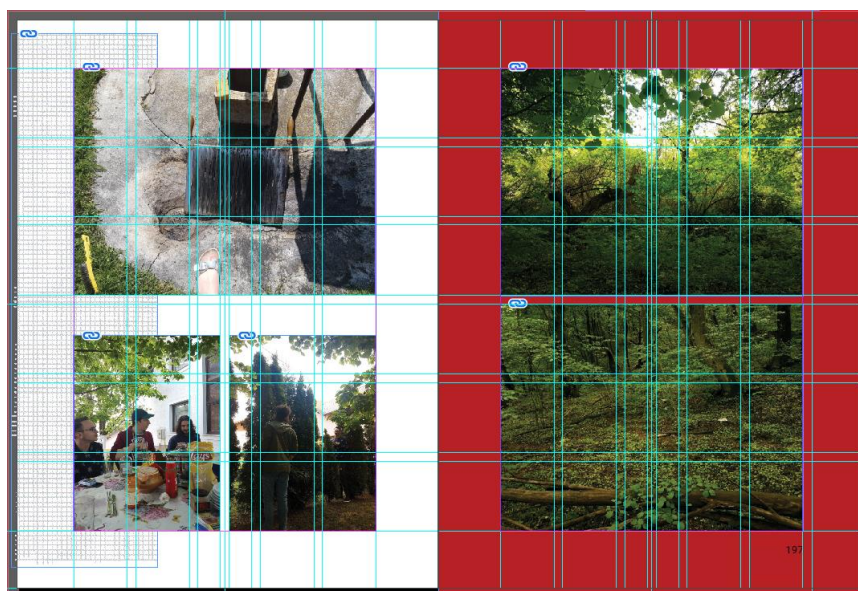
Donji dio stranice zauzima pouka dana, koja je vizualno i najveća. Iako fontom i bojom drugačija od glavnog teksta, ne oduzima glavnome tekstu vrijednost, već jasno označava svoju svrhu unutar teksta.

Pošto je na desnoj stranici prijepis teksta, na lijevoj stranici nalazi se skenirana stranica iz originalne knjižice. Tako je vidljiva usporedba i vidljive su ilustracije i ostali detalji na originalnoj stranici.

4.2. Arhiviranje i stvaranje slikovnog sadržaja

Slikovni sadržaj ima veoma veliku ulogu unutar knjige. Prvi slikovni sadržaji koji se vide su skenirane stranice originalne knjižice. Osim vidljive usporedbe s prepisanim tekstom na desnoj stranici, te skenirane slike dodaju dinamici i estetici stranice. Smještene su na stranicu u raznim veličinama i formama.

Sljedeći slikovni prilozi koje nalazimo na idućim stranicama također imaju usporednu svrhu, no, u ovom slučaju nešto drugačiju. Lijeva i desna stranica predstavljaju dvije različite godine; 2019. i 2020. Pri odabiru teme završnog rada promišljala sam dosta o tome što bih sve mogla iskoristiti iz vlastite arhive i upotrijebiti u te svrhe. Prije sam često znala iz znatiželje pogledati u galeriji mobilnog telefona što sam prethodne godine radila na isti datum. Tako sam ustanovila da imam fotografije za gotovo svaki dan, te da bih to mogla spojiti i napraviti nešto. U procesu razvrstavanja napravila sam 57 mapa u kojima se nalaze po dvije mape, svaka za jednu godinu u koju sam smjestila odgovarajuće fotografije prethodno prebačene s mobitela. Za neke dane nisam imala fotografija, pa na toj stranici umjesto slika stoji kosa crta. Slike su većinom posložene na stranicu pomoću mreže. Slikovni sadržaji iz galerije u većini su fotografski sadržaji uslikani mobilnom kamerom, ali ima i preuzetih slika i slika zaslona. Radi toga slike su različitih formata, što je pogodovalo dinamičnijem slaganju fotografija unutar stranice, a neke slike su odrezane po potrebi kako bi bolje pristajale stranici knjige. Poanta slikovnog sadržaja je da se vidi ta razlika u godinama, okolini, slobodi kretanja i radnjama.

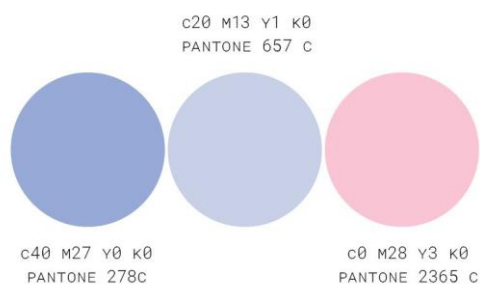
Slika 16. Prikaz mreže konstrukcije korištene na stranici sa fotografijama

4.3. Unos boje i uzoraka na stranice knjige

Prethodno opisano uređenje knjige valja zaključiti s detaljima, a to su boje i uzorci. Osim datuma, ta dva detalja bitan su segment koji razdjeljuje poglavlja knjige. Svako poglavlje, odnosno, svaki mjesec ima svoju boju. Boje su određene prema karakteru mjeseca. Ožujak je još uvijek hladan, u Travnju sve počinje zeleniti, a Svibanj nagoviješta toplije razdoblje.

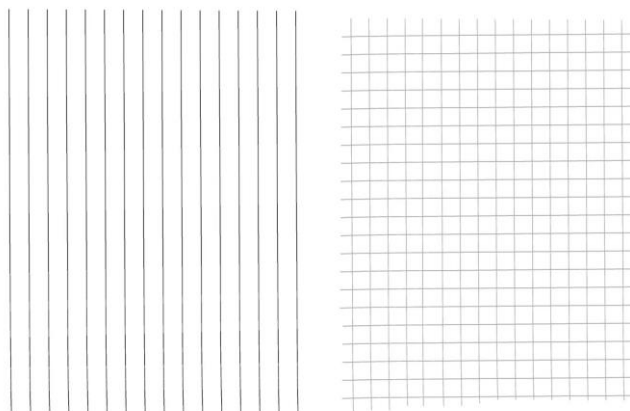
4.3.1. Ožujak

Za Ožujak su odabrani tonovi plave boje. Tim tonovima pridodan je blagi ružičasti ton na mjestu *Pouke dana* tako se razbije hladnoća i nadoda važnost pouke koja bi ipak trebala predstavljati nešto pozitivno.

Slika 17. Boje za Ožujak

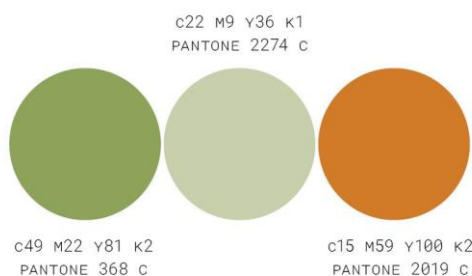
Ožujku su dodana dva uzorka. Jedan uzorak je uzorak mreže, koji se proteže kroz sva tri mjeseca, ali se razlikuju veličinom, a predstavljaju ograničenje kretanja, poput rešetki. Drugi uzorak su vodoravno poredane linije, koje još očitije podsjećaju na zatvor. Povezane su s tim šokom ograničenja kretanja s kojim smo se u tom periodu nakon dugo vremena susreli. Rešetke koje se protežu kroz cijelu knjigu sivog su tona, dok uzorak koji se mijenja iz mjeseca u mjesec je u potpunosti crn.

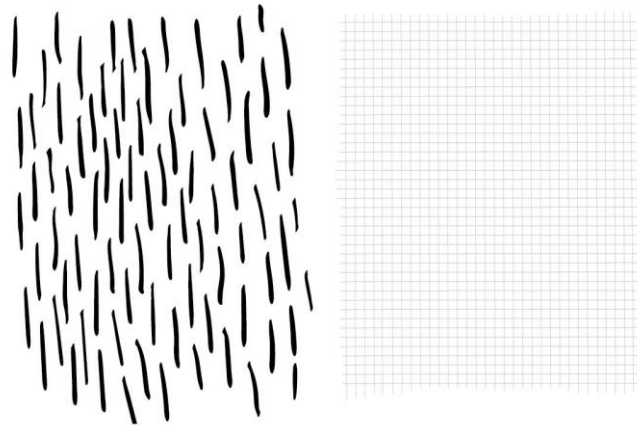
Slika 18. Uzorci za Ožujak

4.3.2. Travanj

Za vrijeme mjeseca Travnja priroda se počinje buditi, sve pupa i zeleni, tako je jedino logično bilo da boja koja predstavlja taj mjesec bude jarko zelena. Njoj se u laganom kontrastu pridružuje i živa i jarka narančasta boja na područjima teksta s poukama dana. Od uzoraka iskorištena je već navedena rešetka, no, ovdje nešto gušća, kako vrijeme odmiče. Tome se dodaje i uzorak koji svojim oblikom podsjeća na travu, pošto se radi o mjesecu *Travnju*.

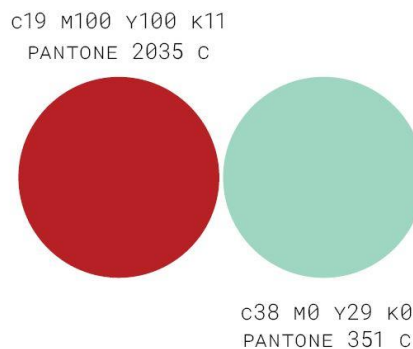
Slika 19. Boje za Travanj

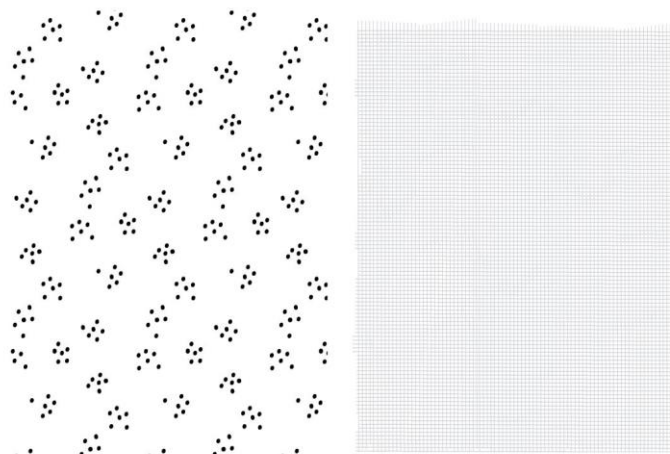
Slika 20. Uzorci za Travanj

4.3.3. Svibanj

Svibanj, posljednje poglavlje i mjesec u kojem smo proveli najmanje dana u karanteni nosi najintenzivniju boju, crvenu. To je mjesec koji nagoviješta toplija i veselija vremena. Uzorak je također veseliji, podsjeća na cvijeće. Mreža je ovaj puta veoma sitna, kao da je sve loše što se dogodilo veoma daleko. Pouka dana naglašena je tirkiznom bojom koja pomalo gasi jarku crvenu i tako ostvaruje sklad među stranicama.

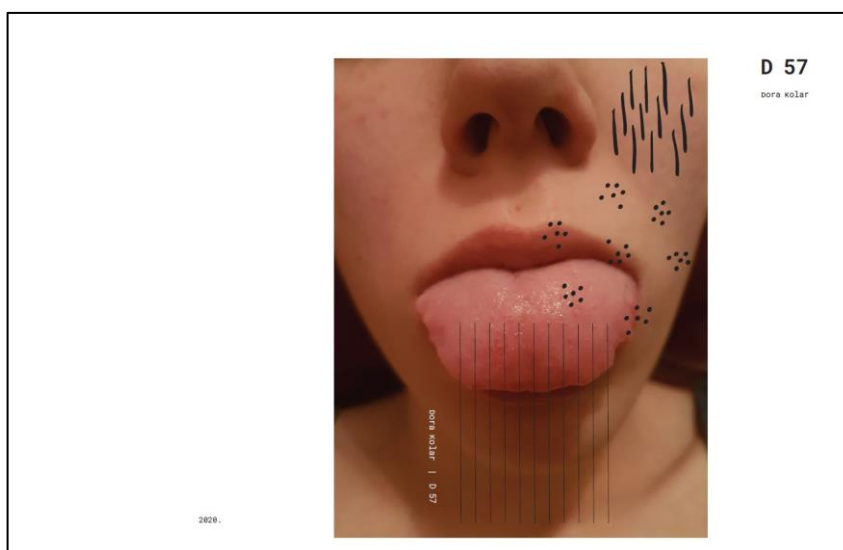
Slika 21. Boje za Svibanj

Slika 22. 10 Uzorci za Svibanj

4.4. Korice knjige i knjižni blok

Korice knjige dizajnirane su minimalistički. Pošto je cijela knjiga popraćena raznim slikovnim sadržajima, uzorcima i bojama, smatram da ponoviti to isto na koricama bi bilo previše i nepotrebno. Korice su bijele boje, na njima se na prednjoj strani i hrptu nalazi ime knjige i autorice. Na korice je smještena i jedna od fotografija iz arhive koja se proteže djelom prednje korice, hrpta i poleđine. Slika prikazuje plaženje jezika, što simbolizira stav koji bismo svi trebali imati za vrijeme ovakvih situacija o čemu ću više u zaključku. Na slici su postavljeni i uzorci, kao jedni od glavnih motiva poglavlja. Korica nije sljubljena s knjižnim blokom. Zalijepljena je samo za stražnji dio knjižnog bloka kako bi se lijepo moglo listati, s obzirom na format i veličinu knjige, a i dodaje estetici rada.

Slika 23. Plašt korice knjige

Izrada i priprema knjižnog bloka za print tekla je sukladno sa prijelomom knjige. Odlučila sam se za meki uvez. Debljina papira knjižnog bloka je 150 g/m², a debljina korica 300 g/m².

4.5. Inspiracija za izradu knjige

Inspiraciju za izradu ove knjige skupljala sam godinama. Razne knjige koje su mi prošle kroz ruke s zanimljivim konceptima, raznim temama... U konačnici ono što ih je sve povezivalo bila je suvremena estetika. Kombinacija minimalizma i dinamičnosti, raznolike tipografije koje su dovoljne same za sebe... Većinu inspiracije pronašla sam preko Instagrama i web platforme za dizajn i umjetnost Behance. Na ta dva mjesta pronašla sam mnogo autora i radova koji su svojim stilom i radom odgovarali onome kako sam ja zamišljala da bi moja knjiga mogla izgledati. Bilo je zanimljivo naići na projekte koji su idejom bili veoma slični, a time su uvelike pomogli u promišljanju kako i gdje smjestiti elemente na stranicu. U nastavku navodim dvije takve knjige:

1. *Visual Dialog, Alena Staskova, Olya Andrushchenko*

www.behance.net/gallery/97888391/visual-dialogue-glove

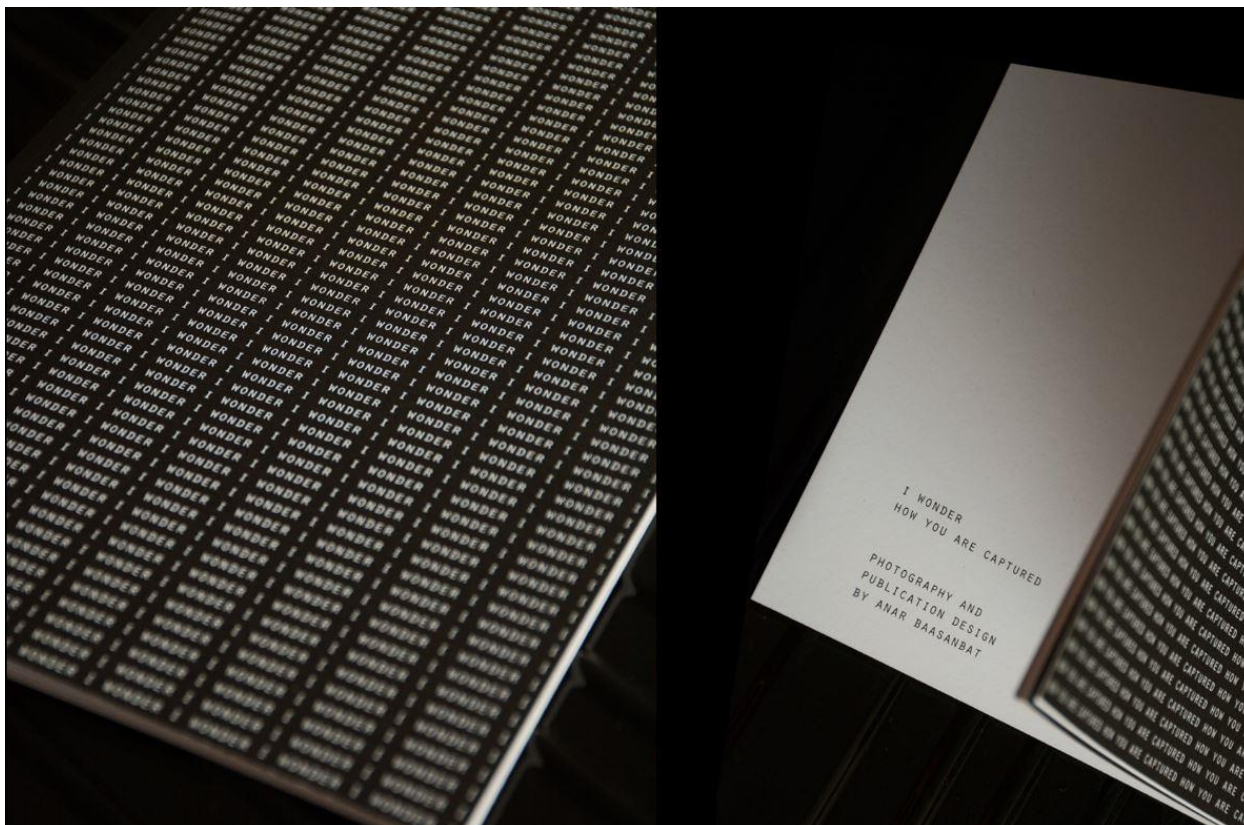
Slika 114. Visual dialog

Knjiga koja je također povezana s pandemijom. Autori knjige međusobno su razmjenjivali slike gumenih rukavica, pošto su ih morali stalno nositi uslijed odluke vlade i mjera koje se tiču

suzbijanja pandemije. S vremenom su došli na ideju da tu igru vizualnog dijaloga prošire i tako je raznim kombinacijama slika rukavica i okoline nastala ova knjižica. Više na linku iznad.

2. *I wonder how you are captured*, Anar Baasanbat

www.behance.net/gallery/85236075/Photo-Book-I-Wonder-How-You-Are-Captured

Slika 25. *I wonder how you are captured*

Kao temu ove knjige autorica navodi znatiželju prema predmetima koji se nalaze na fotografijama, kako su se tamo našli i koja je njihova uloga. Također želi istaknuti poveznicu između ljepote i jednostavnosti. Više na linku iznad.

5. Zaključak

Pisanjem o temi ovog završnog rada prošla sam kroz nekoliko segmenata o kojima bi se moglo svakako više i dublje istražiti. Pitanje kako je vođenje dnevnika gledano od strane današnje populacije kada se sve više toga kreće u digitalnom smjeru. S druge strane kako ta ista populacija gleda i reagira na mogućnosti bilježenja i dijeljenja sadržaja putem današnjih medija, odnosno, jesmo li spremni postati dio globalnog sela? Ovaj završni rad ujedinjuje te dvije teme u jednoj knjizi koja je kroz subjektivnu sferu zabilježila svakodnevicu, osobne momente koje u konačnici na ovaj način prezentirani čitatelju. Tu ostaje visjeti konačno neodgovoreno pitanje, odnosno, hoće li knjiga biti samo prelistana ili će se čitatelj moći prepoznati i empatizirati jer se pronašao u opisanoj svakodnevici.

Izrada vizualnog dijela knjige, sakupljanje i razvrstavanje segmenata od kojih se sastoji knjiga bio je dugotrajan proces. Kako će izgledati stranice, koju tipografiju odabrati, hoće li se postići dinamika... Sve su to bili problemi koje je valjalo riješiti. Na kraju, kako napraviti korice koje odašilju jasnu poruku, koje možda izdvajaju knjigu, koje odaju stav. Stav koji bismo svi trebali pokušati imati u ovakvim vremenima. Ne dopustiti da nas išta koči i iskoristiti vrijeme koje imamo na raspolaganju. Isplaziti jezik i krenuti naprijed. To je poruka koju naslovnica odaje, a sadržaj s poukama dana potvrđuje... Smatram da sam uspjela ostvariti željeni cilj i napraviti knjigu koja će na, možda malo subjektivan, ali simpatičan način zabilježiti ovu godinu.

U Pregradi, 22. rujna 2020.

**IZJAVA O AUTORSTVU
I
SUGLASNOST ZA JAVNU OBJAVU**

Završni/diplomski rad isključivo je autorsko djelo studenta koji je isti izradio te student odgovara za istinitost, izvornost i ispravnost teksta rada. U radu se ne smiju koristiti dijelovi tuđih radova (knjiga, članaka, doktorskih disertacija, magistarskih radova, izvora s interneta, i drugih izvora) bez navođenja izvora i autora navedenih radova. Svi dijelovi tuđih radova moraju biti pravilno navedeni i citirani. Dijelovi tuđih radova koji nisu pravilno citirani, smatraju se plagijatom, odnosno nezakonitim prisvajanjem tuđeg znanstvenog ili stručnoga rada. Sukladno navedenom studenti su dužni potpisati izjavu o autorstvu rada.

Ja, Dora Kolar (*ime i prezime*) pod punom moralnom, materijalnom i kaznenom odgovornošću, izjavljujem da sam isključivi autor/ica završnog/diplomskog (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom Usporedba osobnih aktivnosti određenog vremenskog perioda korištenjem tekstualnih i fotografskih priloga u kontekstu knjige (*upisati naslov*) te da u navedenom radu nisu na nedozvoljeni način (bez pravilnog citiranja) korišteni dijelovi tuđih radova.

Student/ica:
(*upisati ime i prezime*)

Dora Kolar

(vlastoručni potpis)

Sukladno Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju završne/diplomske radove sveučilišta su dužna trajno objaviti na javnoj internetskoj bazi sveučilišne knjižnice u sastavu sveučilišta te kopirati u javnu internetsku bazu završnih/diplomskih radova Nacionalne i sveučilišne knjižnice. Završni radovi istovrsnih umjetničkih studija koji se realiziraju kroz umjetnička ostvarenja objavljuju se na odgovarajući način.

Ja, Dora Kolar (*ime i prezime*) neopozivo izjavljujem da sam suglasan/na s javnom objavom završnog/diplomskog (*obrisati nepotrebno*) rada pod naslovom Usporedba osobnih aktivnosti određenog vremenskog perioda korištenjem tekstualnih i fotografskih priloga u kontekstu knjige (*upisati naslov*) čiji sam autor/ica.

Student/ica:
(*upisati ime i prezime*)

Dora Kolar

(vlastoručni potpis)

6. Literatura

- [1] J. Damjanov: Likovna umjetnost, II. dio, Školska knjiga, Zagreb, 1981.
- [2] F. Mesaroš: Tipografski priručnik, Grafički obrazovni centar, Zagreb, 1985.
- [3] A. Lendić: Razvoj pisma u Mezopotamiji, Preddiplomski studij hrvatskoga jezika i književnosti i povijesti, Filozofski fakultet, Osijek, 2016.
- [4] <https://nova-akropola.com/kulture-i-civilizacije/tragom-proslosti/kako-je-odgonetnuto-klinasto-pismo/>, dostupno 11.8.2020.
- [5] <https://www.enciklopedija.hr/Natuknica.aspx?ID=15626>, dostupno 11.8.2020.
- [6] B. Klaić: Rječnik stranih riječi izraza i kratica, Zora, Zagreb, 1958.
- [7] [https://hr.wikipedia.org/wiki/Dnevnik_\(književnost\)](https://hr.wikipedia.org/wiki/Dnevnik_(književnost)), dostupno 19.8.2020.
- [8] R. Hiemstra: Uses and benefits of journal writing. New directions for adult and continuing education, No. 90, pp. 19-26, San Francisco, 2001.
- [9] A. Verković: Novi mediji i influenceri, Sveučilišni preddiplomski studij kulturalnog menadžmenta, Akademija za umjetnost i kulturu, Osijek
- [10] H. Tadić: Pristupi snovima, Diplomski rad, FFZG, Zagreb, 2017.
- [11] <http://ordinacija.vecernji.hr/budi-sretan/kolumna/snovi/>, dostupno 22.08.2020.
- [12] <https://penzu.com/>, dostupno 23.8.2020.
- [13] https://en.wikipedia.org/wiki/Bullet_Journal, dostupno 24.8.2020.
- [14] https://en.wikipedia.org/wiki/Samsung_Health, dostupno 24.8.2020.
- [15] https://helloclue.com, dostupno 24.8.2020.
- [16] <https://www.enciklopedija.hr/natuknica.aspx?id=25633>, dostupno 26.08.2020.
- [17] J. Hedgecoe: Sve o fotografiji i fotografiranju, Mladost, Zagreb, 1977.
- [18] <https://petapixel.com/2016/08/19/film-photography-making-stunning-comeback/>, dostupno 30.08.2020.
- [19] T. Ang: Digitalna fotografija, priručnik, Znanje, Zagreb, 2007.
- [20] <https://hr.wikipedia.org/wiki/Razlučivost>, dostupno 14.9.2020.
- [21] https://en.wikipedia.org/wiki/Adobe_Photoshop, dostupno 14.9.2020.
- [22] https://en.wikipedia.org/wiki/Adobe_Lightroom, dostupno 14.9.2020.
- [23] D. Garić: Razvoj mobilne fotografije i usporedba s klasičnom digitalnom na temelju karakteristika, korisničkog sučelja i dostupnih aplikacija, Diplomski rad, Grafički fakultet, 2014.

- [24] <https://procomp.ba/blog/mobiteli-s-najboljom-kamerom-u-2020-godini/>,
dostupno 15.9.2020
- [25] <https://www.tportal.hr/tehnolo/clanak/kamo-ide-fotografija-i-jesu-li-je-ubili-mobilni-uredaji-20140819/print>, dostupno 15.9.2020.
- [26] <https://www.nytimes.com/2020/06/18/technology/social-media-protests.html>,
dostupno 15.9.2020.

7. Popis slika

- Slika 1.** *Otisak ruke iz spilje Pech Merl*, izvor: sken iz knjige J. Damjanov: Likovna umjetnost, II. dio, Školska knjiga, Zagreb, 1981.
- Slika 2.** *Kupoprodajni ugovor iz Shuruppaka, klinasto pismo*, izvor: https://hr.wikipedia.org/wiki/Drevna_Mezopotamija#/media/Datoteka:Sales_contract_Shuruppak_Louvre_AO3766.jpg, dostupno: 20.8.2020.
- Slika 3.** *Izgled aplikacije Samsung Health*, izvor: osobna arhiva
- Slika 4.** *Izgled aplikacije Clue*, izvor: osobna arhiva
- Slika 5.** *Pogled kroz prozor, Niecephore Niepce*, izvor: https://hr.wikipedia.org/wiki/Fotografija#/media/Datoteka:View_from_the_Window_at_Le_Gras,_Joseph_Nicéphore_Niépce.jpg, dostupno 26.8.2020.
- Slika 6.** *Primjer portreta dobivenog kolodijskim postupkom*, izvor: <http://digital.arhivpro.hr/muo2/?vdoc=2394>, dostupno 26.8.2020.
- Slika 7.** *Leica I, 1925*, izvor: https://en.wikipedia.org/wiki/History_of_the_camera#/media/File:Leica-I-1.jpg, dostupno 30.8.2020.
- Slika 8.** *Primjeri Kodak filmova, nekada i danas*, izvor: <https://www.canosa.com.hr/kodak-film-color-plus-200-db135-36-35mm-film-za-36-fotografija/7891776033773/product/>, <https://www.theatlantic.com/technology/archive/2016/07/the-last-known-roll-of-kodak-film-from-1888/490787/>, dostupno 30.8.2020.
- Slika 9.** *Primjer polaroid fotoaparata koji je danas veoma popularan*, izvor: <https://www.chipoteka.hr/artikl/138261/fotoaparat-polaroid-fujifilm-instax-mini-9-smoky-white-6128281741>, dostupno 30.8.2020.
- Slika 10.** *Slikovni opis dobivanja digitalna fotografije*, izvor: https://www.loveyourlens.co.uk/which_entry_level_digital_camera/, dostupno 14.9.2020.
- Slika 11.** *Primjeri memorijskih kartica*; izvor: <https://www.mymemory.ie/sandisk-32gb-extreme-v30-action-camera-micro-sd-card-sdhc-uhs-i-u3-100mb-s-adapter.html>, dostupno 14.9.2020.
- Slika 12.** *Photoshop i Lightroom sučelje*, izvor: osobna arhiva

- Slika 13.** *J-Phone J-SH04 i prikaz fotografije uslikane uređajem*, izvor:
<https://en.wikipedia.org/wiki/J-SH04>,
<https://www.pinterest.com/pin/708472585101071386/>, dostupno 15.9.2020.
- Slika 14.** *Prikazi knjižice zapisa*, izvor: osobna arhiva
- Slika 15.** *Prikaz mreže konstrukcije korištene na stranici s tekstem*, izvor: osobna arhiva
- Slika 16.** *Prikaz mreže konstrukcije korištene na stranici sa fotografijama*
izvor: osobna arhiva
- Slika 17.** *Boje za Ožujak*, izvor: osobna arhiva
- Slika 18.** *Uzorci za Ožujak*, izvor: osobna arhiva
- Slika 19.** *Boje za Travanj*, izvor: osobna arhiva
- Slika 20.** *Uzorci za Travanj*, izvor: osobna arhiva
- Slika 21.** *Boje za Svibanj*, izvor: osobna arhiva
- Slika 22.** *Uzorci za Svibanj*, izvor: osobna arhiva
- Slika 23.** *Plast korice knjige*, izvor: osobna arhiva
- Slika 23.** *Visual dialog*, izvor: <https://www.behance.net/gallery/97888391/visual-dialogue-glove>, dostupno 15.9.2020.
- Slika 24.** *I wonder how you are captured*, izvor:
<https://www.behance.net/gallery/85236075/Photo-Book-I-Wonder-How-You-Are-Captured>, dostupno 15.9.2020.

Prilozi

Uz završni rad prilažem jedan primjerak knjige *D 57*.